

«Εκπαίδευση στον 21^ο αιώνα»

εισηγήτρια: Δρ. Μαλαματή Δίτσιου

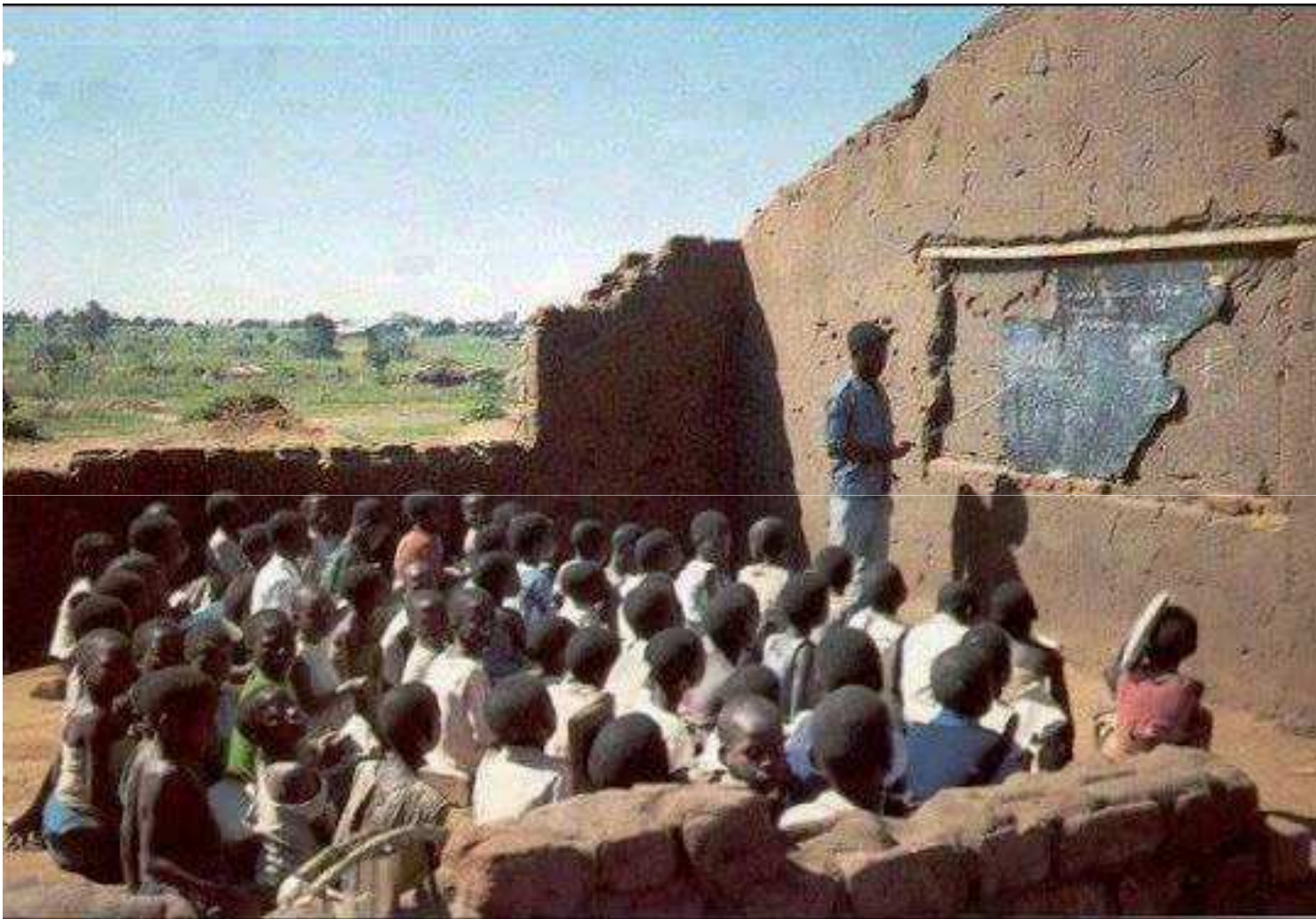
...σταχυολόγηση απόψεων...

- Όλες οι χώρες προσπαθούν
να αναθεωρήσουν
το σύστημα Δημόσιας Εκπαίδευσης,

για λόγους κοινωνικούς, πολιτισμικούς,
οικονομικούς, πολιτικούς.

.

Η ευκολία του εγχειρήματος
παρομοιάζεται από τον Ken Robinson

με τον τετραγωνισμό του κύκλου

Αλλαγή, γιατί;

Ο γάλλος φιλόσοφος και επιστημολόγος Μισέλ Σερ, σχολιάζοντας την σημερινή εκπαίδευση, παρομοιάζει τον θεσμό με ένα φως που μπορεί να συγκριθεί με εκείνο των αστερισμών, που οι αστρονόμοι μας λένε ότι έχουν σβήσει εδώ και πολύν καιρό.

αδιαφιλονίκητος λόγος για την αλλαγή
η **αλματώδης εξέλιξη και διάδοση της Τεχνολογίας**

Αν οι εκπαιδευτικοί επιμένουμε να συνεχίζουμε
να λειτουργούμε στα γνωστά μονοπάτια, τότε,
ο ρόλος μας θα κριθεί ως απαρχαιωμένος...

γιατί????

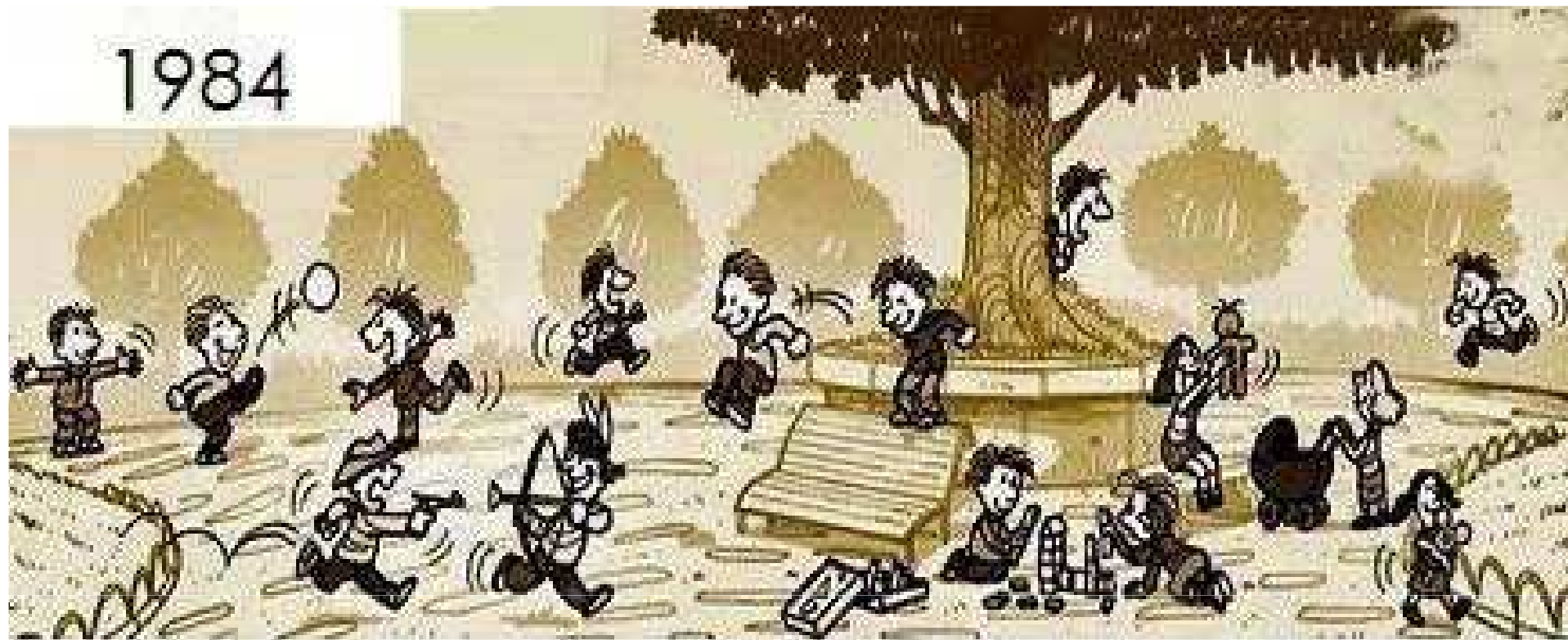
γιατί τα παιδιά σήμερα μπορούν να βρουν

- ότι θέλουν
- όποτε το θέλουν
- όπου το θέλουν

Google, Blogs, Facebook,
Youtube, Twitter,
κινητά τηλέφωνα

1984

2012

Αυτή η **θεμελιώδης αλλαγή** της εποχής μας έχει μετατρέψει τη **γνώση** σε ένα **αγαθό που διατίθεται πλέον δωρεάν.**

Ο κόσμος δεν ενδιαφέρεται πλέον το τι γνωρίζεις, αλλά για **το τι μπορείς να κάνεις, με αυτό που γνωρίζεις.**

Η **διαρκής αλλαγή** και το **ξεπέραςμα**
όχι μόνο των γνώσεων, αλλά σε κάθε τι που
χαρακτηρίζει την κοινωνία μας,

δεν μας επιτρέπει στην Εκπαίδευση
να προβλέψουμε
για ποιο κόσμο προετοιμάζουμε
τα παιδιά μας

Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι τα πιο πολλά επαγγέλματα του 2010 ήταν άγνωστα το 2004 και πολλά επαγγέλματα πλέον εξαφανίζονται ή αυτοματοποιούνται με εκπληκτικούς ρυθμούς.

Το Παγκόσμιο Ινστιτούτο McKinsey εκτιμά ότι μέχρι το 2020 θα υπάρχει στον κόσμο πλεόνασμα έως 95 εκατομμυρίων εργαζομένων χαμηλής εξειδίκευσης και έλλειμμα έως και 40 εκατομμυρίων αποφοίτων Πανεπιστημίου

Σύμφωνα με τελευταία ετήσια έρευνα ανθρώπινου δυναμικού, το 43% των εργοδοτών σε παγκόσμιο επίπεδο δυσκολεύονται να βρουν το προσωπικό που χρειάζονται.

Αυτά που μαθαίνουν οι σπουδαστές δεν τους προετοιμάζουν απαραίτητα για τον κόσμο στον οποίο καλούνται να ζήσουν. Κάποιοι μιλούν για το **σκάσιμο μιας εκπαιδευτικής φούσκας** αντίστοιχης με την οικονομική φούσκα.

Προσπάθειες εισαγωγής αξιόλογων **καινοτομιών** στην υποχρεωτική εκπαίδευση, έχουν μείνει οι πιο πολλές σε επίπεδο ρητορικής (στη ΔΕ).

Δυσανάλογα μεγαλύτερη έμφαση, χρόνος και οικονομικοί πόροι στη δημιουργία της γνώσης και όχι στον τρόπο εισαγωγής της καινοτομίας.

Fullan: αναγκαιότητα ύπαρξης «**σχεδίου αλλαγής**».

Ουσιαστικά προσπαθούμε να αντιμετωπίσουμε ένα πρόβλημα χρησιμοποιώντας τον τρόπο σκέψης και τη δομή που είναι υπεύθυνα και για τη δημιουργία του προβλήματος.

Στα σχολεία σήμερα και όχι μόνο στην Ελλάδα

- επιθυμητά αποτελέσματα????
- απαξιωτική αντιμετώπιση σχολείου
- αδιαφορία των παιδιών
- ότι συμβαίνει στο σχολείο καμία σχέση με την πραγματική κοινωνία και τα ενδιαφέροντά τους
- αύξηση του συνδρόμου ΔΕΠΥ
- μαθητική διαρροή
- αύξηση των κοινωνικών ανισοτήτων

*Einstein: η κατανόηση και η οριοθέτηση του
προβλήματος είναι συχνά πιο σημαντική από την
επίλυσή του,*

προχωράμε σε ...

**προσπάθεια κατανόησης
της σημερινής κατάστασης
στα σχολεία**

1. Η εκπαιδευτική κρίση αντανακλά την ευρύτερη **κοινωνική κρίση**, αλλά ίσως εδώ υπάρχει και μια συνεχής ανατροφοδότηση. Σε κάθε περίπτωση χρειάζεται περισσότερο ψάξιμο και σίγουρα δεν δικαιολογεί η επισήμανση αυτή, την πληθώρα των προβλημάτων που βιώνουμε.

2. Τα βιώματα των εκπαιδευτικών από τα δικά τους σχολικά χρόνια οδηγούν πολλούς, σε ανάλογα συμπεράσματα και τακτικές.

Τότε οι κοινωνικές συνθήκες ήταν διαφορετικές,

ΤΠΕ /μεγάλες δυνατότητες αμφισβήτησης/ το σχολείο ήταν και είναι ένα αναγκαίο στάδιο για να προχωρήσουμε στη Τριτοβάθμια Εκπαίδευση και επομένως να αποκατασταθούμε επαγγελματικά.

Τα παιδιά σήμερα λειτουργούν σε ένα διαφορετικό περιβάλλον και επιπλέον δεν πιστεύουν ότι η Τριτοβάθμια Εκπαίδευση αποτελεί εγγύηση για την επαγγελματική τους αποκατάσταση

3. Το παρόν εκπαιδευτικό σύστημα **σχεδιάστηκε και οικοδομήθηκε για μια διαφορετική εποχή** στα μέσα του 19^{ου} αι.

Βασίστηκε σε ένα μοντέλο του Διαφωτισμού για την ανθρώπινη διάνοηση που βασιζόταν περισσότερο στον **ακαδημαϊσμό**

(το παιδί βάζο για να το γεμίσεις)

και από ότι φαίνεται αυτό **εντυπώθηκε βαθιά στο DNA της εκπαίδευσης** .

Ο τρόπος οργάνωσης των σχολείων
παρομοιάζεται

με ένα **εργοστασιακό μοντέλο**,

με χωριστές αίθουσες κατά γνωστικό αντικείμενο,
ομαδοποίηση βάσει ηλικίας,

χτύπημα κουδουνιού που σε διακόπτει ότι και να
κάνεις, και

που η λειτουργία του τελικά δεν σου αφήνει
καθόλου ιδιωτική ζωή και σε ακολουθεί ακόμα
και στο σπίτι σου «απαιτώντας να κάνεις τις
εργασίες σου».

John Taylor Gatto:

«**δύσκολο να διδάξει κανείς τα βασικά**, γιατί δεν είναι πια βασικά για την κοινωνία που έχουμε δημιουργήσει.

Οι δύο θεσμοί **τηλεόραση** και **σχολείο**, αποπροσανατολίζουν τα παιδιά και υποβαθμίζουν την αληθινή σοφία, τη γενναιότητα, την εγκράτεια και τη δικαιοσύνη σε μια διαρκή αοριστία, σε κάτι το αφηρημένο...

Οι θεσμοί αυτοί και το αξιακό πλαίσιο που προβάλλουν ευθύνονται και για την **ανυπαρξία ελεύθερου χρόνου** για τα παιδιά σχολικής ηλικίας

Ο ίδιος υπολόγισε ότι από τις 168 ώρες της εβδομάδας, τα παιδιά ξοδεύουν τις 56 ώρες στον ύπνο, 55 ώρες στην τηλεόραση 30 ώρες για την παρακολούθηση του σχολείου, μείον φαγητό κλπ., μένουν **9 ώρες ελεύθερου χρόνου** για τον εαυτό τους (δεδομένα 20 χρόνια πίσω).

Σημαντικό γεγονός γιατί αφαιρεί από τα παιδιά το ζωτικό χρόνο που τους είναι απαραίτητος για να αποκτήσουν **αυτογνωσία**, συνθήκη απαραίτητη για να μπορέσει κάποιος να ανακαλύψει τη γνώση, τη μόνη γνώση που έχει διαχρονική αξία.

Κατηγορεί το σχολείο ως **άσχετο με την πραγματική ζωή.**

Στο σχολείο του εφάρμοσε απλές τεχνικές για να δώσει στα παιδιά του την ευκαιρία να εμπλακούν και να βιώσουν συνθήκες πραγματικής ζωής.

Θεωρεί ότι πρέπει να κάνουμε την **κοινωνική εργασία μέρος της εκπαίδευσης**, γιατί είναι ο πιο γρήγορος τρόπος για να μάθουμε τα παιδιά μας να είναι υπεύθυνα.»

Μετά από μια πρώτη ψηλάφηση της σημερινής κατάστασης, προφανώς η ερώτηση που ακολουθεί είναι τι προτείνεται διεθνώς

*«ποιες είναι οι **δεξιότητες** που θα σε βοηθήσουν στον 21^ο αι να βρεις μια δουλειά και να την κρατήσεις, και, μήπως είναι ίδιες με αυτές που απαιτούνται για την εκπαίδευση του ενήμερου και ενεργού πολίτη και για την δια βίου μάθηση;»*

Σύνδεση ανάμεσα στο παρελθόν και το μέλλον

«Το υψηλότερο γνώρισμα του πολιτισμού ενός λαού είναι ο βαθμός που κατανοεί και συμμετέχει στην πολιτική ζωή. Και η ιδανικότερη έκφραση του πολιτισμού είναι να έχουν όλοι οι πολίτες πλέρια κατανόηση και συνειδητή συμμετοχή στο πλάσιμο της ομαδικής ζωής. Ιδανικό που εμείς απέχουμε πολύ, καταπληχτικά πολύ, ακόμη. Ιδανικό που το εκφράζει η ιερή λέξη Δημοκρατία, τόσο χιλιοειπωμένη, τόσο μασκαρεμένη και τόσο ανεφάρμοστη ακόμη απάνω στη γη».

Δημήτριος Γληνός

Tony Wagner, *Harvard School of Education / Innovation*

έρευνα με επαγγελματίες της Apple, Unilever κ.ά., καθηγητές Πανεπιστημίου, εκπαιδευτικούς σχολείων

«ποιες είναι οι δεξιότητες/skills που μετράνε περισσότερο σήμερα; Τι είναι πιο σημαντικό;»

Κατέληξε ότι κάθε απόφοιτος σχολείου, προκειμένου να βρει δουλειά αλλά να είναι και ένας ενήμερος και ενεργός πολίτης τον 21^ο αι, θα έπρεπε να διαθέτει:

- 1.κριτική σκέψη και ικανότητα επίλυσης προβλήματος,**
- 2. δυνατότητα συνεργασίας μέσω των δικτύων και ικανότητα να αποτελούν οι ίδιοι παράδειγμα προς μίμηση**
- 3. ευελιξία και προσαρμοστικότητα**
- 4. πρωτοβουλία και επιχειρηματικότητα**
- 5. αποτελεσματική προφορική και γραπτή επικοινωνία**
- 6. πρόσβαση και ανάλυση πληροφορίας**
- 7.περιέργεια και φαντασία**

επικοινωνήσε με

Αμερικανούς, όπως Steve Jobs, Bill Gates, Marc Zuckerberg κ.ά. για να βρει

*** ποιο ήταν το κοινό σημείο μεταξύ όλων αυτών;**

είχαν όλοι παρατήσει το πανεπιστήμιο, και κατά σύμπτωση ήταν το Πανεπιστήμιο του Harvard.

Ρώτησε αν θυμούνται κάποιον σημαντικό για τη ζωή τους δάσκαλο (από το Δημοτικό μέχρι και το Πανεπιστήμιο).

Το 1/3 από αυτούς δεν θυμόταν κανένα. Οι υπόλοιποι υπέδειξαν κάποιους τους οποίους επισκέφτηκε και πήρε συνέντευξη.

Τι ανέδειξε αυτή η έρευνα;

Ο κάθε ένας από τους σημαντικούς αυτούς δασκάλους που γνώρισε ήταν **αιρετικός (outlier) στο χώρο του.**

δεν υπάρχει χώρος για κάτι διαφορετικό στην Εκπαίδευση?

Η κουλτούρα του σχολείου με την οποία εμείς μεγαλώσαμε **είναι κάθετα αντίθετη** με την κουλτούρα που δημιούργησε αυτούς τους λαμπρούς καινοτόμους επαγγελματίες

(για αυτό και πολλοί μιλάνε για ανάγκη επανίδρυσης του θεσμού του σχολείου/ αλλαγή Επιστημονικού Παραδείγματος).

- ***Που αποδίδεται όλη αυτή η ασυμβατότητα;***

- 1. Ενισχύουμε την ατομικότητα ενώ η καινοτομία είναι αποτέλεσμα ομαδικής εργασίας και μάλιστα και με άλλους τομείς(**EAA**)

- 2. Δίνουμε έμφαση στην εξειδίκευση, στο διαχωρισμό των γνωστικών αντικειμένων και επιστημονικών κλάδων – ενώ η καινοτομία απαιτεί διεπιστημονικότητα και μάθηση που βασίζεται σε επίλυση προβλημάτων

(υποστηρίζει ότι εάν είναι ένα πράγμα που χρειάζεται να καταλάβουν οι εκπαιδευτικοί είναι ότι κανένα πρόβλημα δεν μπορεί να κατανοηθεί και να λυθεί μέσα στα στενά πλαίσια ενός επιστημονικού κλάδου (**EAA**)

- 3. Η κουλτούρα του σχολείου δεν ενθαρρύνει το ρίσκο και τιμωρεί την αποτυχία,

(οι μαθητές προσπαθούν να μαντέψουν τι θέλουν να ακούσουν οι καθηγητές, οι εκπαιδευτικοί προσπαθούν να αποφύγουν τη φασαρία, δεν μας ενθαρρύνουν να διακινδυνεύουμε).

Ο χώρος των καινοτομιών έχει σχέση με τα ρίσκα που παίρνουμε, με τα λάθη που κάνουμε και με το ότι μαθαίνουμε από αυτά (**EAA**).

- 4. Η μάθηση μέχρι σήμερα βασίζεται κυρίως στην παθητική κατανάλωση, ενώ ο χώρος που ανθεί η καινοτομία χρειάζεται κλίμα όπου μπορεί κανείς να δημιουργήσει πραγματικά προϊόντα για πραγματικά ακροατήρια (**EAA**).

- 5. Η μάθηση βασίζεται σε εξωτερικά κίνητρα.
Οι καινοτόμοι έχουν **εσωτερικά κίνητρα**, θέλουν να κάνουν κάτι διαφορετικό (**ΕΑΑ & ΠΕ**).

**Μερικές σκέψεις... κόντρα
σε αυτήν ασυμβατότητα**

Pasi Sahlberg, ενημερώνει για την πετυχημένη
εκπαιδευτική μεταρρύθμιση της Φινλανδίας

Δεν υπάρχει κάποια «μαγική» φινλανδική
φόρμουλα, μόνο μια βασική υπέρβαση

**αγνόησαν ορισμένες από τις
χαρακτηριστικότερες επιταγές
μιας εκπαιδευτικής ορθοδοξίας.**

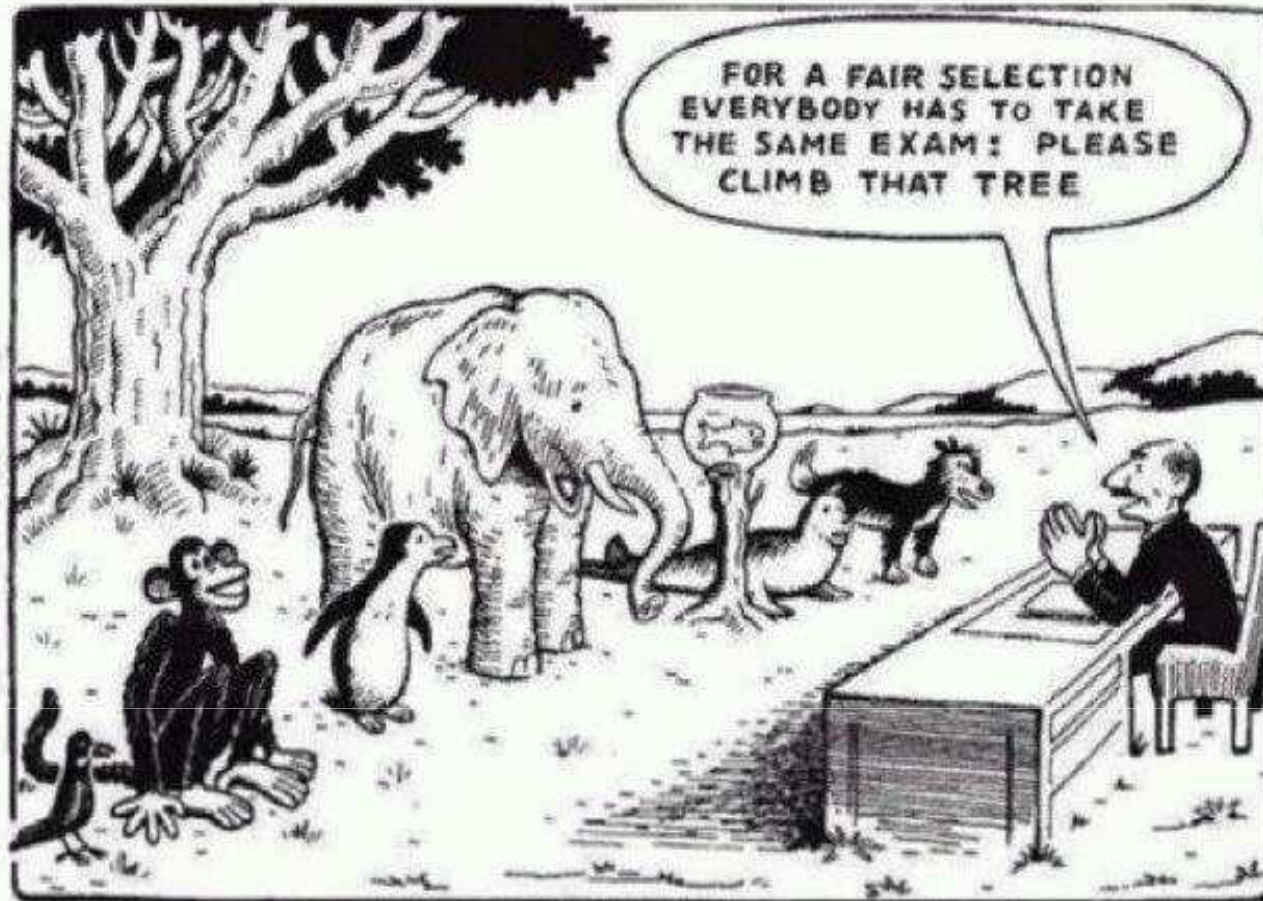
- **GERM**

Global Educational Reform Movement,
ένας «ιός» που ταξιδεύει σε όλες τις χώρες
και κάνει τα εκπαιδευτικά συστήματα
αναποτελεσματικά, τους εκπαιδευτικούς να
μην αισθάνονται καλά και να παραιτούνται
από τη δουλειά τους και τα παιδιά να μη
μαθαίνουν.

- Στη Φινλανδία που διαθέτει τους πιο μορφωμένους πολίτες στον κόσμο και παρέχει ίσες ευκαιρίες μόρφωσης,

επιμένουν να καλλιεργούν στο σχολείο τη **συνεργασία**, αντί για τον ανταγωνισμό,

να συγκροτούν ένα **χαλαρό περιβάλλον μάθησης**, αντί να δίνουν προτεραιότητα στις **εξετάσεις**,

Our Education System

"Everybody is a genius. But if you judge a fish by its ability to climb a tree, it will live its whole life believing that it is stupid."

- Albert Einstein

να αδιαφορούν για κάθε είδους **τυποποίηση-Standardization** - γιατί καταλήγει στον περιορισμό του ΑΠ και στην προετοιμασία των μαθητών μόνο για τις εξετ

- να αδιαφορούν για κάθε είδους **τυποποίηση-Standardization** - γιατί καταλήγει στον περιορισμό του ΑΠ και στην προετοιμασία των μαθητών μόνο για τις εξετάσεις, και
- **δεν αξιολογούν τους εκπαιδευτικούς.**

συνεχίζει...

- «η απόδοση ευθύνης –accountability- είναι αυτό που μένει, όταν απομακρύνεται η υπευθυνότητα.»
- για αυτό τους απασχολεί πολύ περισσότερο η υπευθυνότητα από την απόδοση ευθύνης
- η χρηματοδότηση των σχολείων δεν εξαρτάται από τις επιδόσεις των μαθητών και η εκπαίδευση θεωρείται δημόσιο αγαθό.

- Ένας θεμελιώδης παράγοντας της φινλανδικής επιτυχίας είναι οι εκπαιδευτικοί.

« το σημαντικότερο, για την κοινωνία μας που υιοθετεί ένα μεταρρυθμιστικό σχέδιο -δεν είναι η επιστημονική κατάρτιση των εκπαιδευτικών- αν και απαραίτητη συνθήκη, αλλά

«το να εξασφαλίσουμε ότι η δουλειά τους στα σχολεία βασίζεται στην επαγγελματική αξιοπρέπεια και τον κοινωνικό σεβασμό ώστε να μπορούν να εκπληρώσουν το σκοπό να ακολουθήσουν τη διδασκαλία ως επάγγελμα ζωής».

Για τους Φινλανδούς το επάγγελμα του δασκάλου είναι αυτό με το υψηλότερο κοινωνικό κύρος από κάθε άλλο!

Για να γίνει κάποιος δάσκαλος θα πρέπει να φοιτήσει σε μια παιδαγωγική σχολή και κατόπιν οπωσδήποτε να κάνει ένα διετές μεταπτυχικό πρόγραμμα. Όντας δάσκαλος πια, δεν διδάσκει πολλές ώρες, αλλά αφιερώνει σημαντικό τμήμα του χρόνου του, από κοινού με τους συναδέλφους του, στο σχεδιασμό ή στην αποτίμηση του αναλυτικού προγράμματος και γενικότερα στο διαρκή αναστοχασμό κάθε πτυχής της εκπαιδευτικής διαδικασίας που, ευτυχώς, δεν ελέγχεται ασφυκτικά από το Υπουργείο Παιδείας.

Μας προειδοποιεί:

«Σε αυτή την εποχή των άμεσων αποτελεσμάτων,
η εκπαίδευση απαιτεί μια διαφορετική νοοτροπία.

**Η μεταρρύθμιση των σχολείων αποτελεί μια
σύνθετη και αργή διαδικασία.**

Η επίσπευση αυτής της διαδικασίας σημαίνει την
καταστροφή της».

Μας θυμίζει ότι όταν τη δεκαετία του '90 η
Φινλανδία χτυπήθηκε από την κρίση

**η εκπαίδευση θεωρήθηκε απαραίτητη επένδυση
για να βοηθήσει στην ανάπτυξη της καινοτομίας
παίζοντας το ρόλο του τρίτου παράγοντα στο
φινλανδικό τρίγωνο της γνώσης και της
καινοτομίας**

Τέλος καταθέτει ότι ήρθε ο καιρός για να σταματήσει ο «πόλεμος», να σταματήσουμε να κατηγορούμε τα σχολεία και τους εκπαιδευτικούς για πράγματα που τους υπερβαίνουν, η σύγκρουση δεν είναι η λύση.

Το μάθημα που δίνει η Φινλανδία είναι ότι όλα τα παραπάνω είναι εφικτά, το αν θα γίνουν είναι θέμα αξιών και προτεραιοτήτων της κοινωνίας μας.

σας ευχαριστώ πολύ